

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18

COSTUMS AMERICANAS.

De l'altra banda del mar se 'n contan moltes.
Me refereixo sobre tot a las nacions hispano-americanas, formadas ab gent de la nostra mateixa rassa, sense rey que 'ls governi, ni papa que 'ls excomuni-qui.

No cal parlar de la facilitat ab que 'ls que cauhen del poder s' insurreccionan contra 'ls que hi pujan, y de la limpiesa ab que aquestos si poden agafarlos ne passen los taps ab ménos de dir Jesús.

Y vice-versa, per supuesto.
De las criaturas solen dir que cayent se fan fortas, y per més que semblan principi semblen un xiquet salvatge, casi estém tentats a aplicarlo a aquellas nacions: també ellas, tal vegada, 's fan fortas fusellantse mútuament las personas que las habitan.

Lo cert es que aquest es un gust com qualsevol altre, y que si allà, a l'altra banda del Atlàntich aixís s' hi troban bè, obran molt santament trencantse l' olla 'ls uns als altres.

Ja veurán, fora mal de caps.

En tots aquests dalt-à-baixos se fomenta una classe numerosissima, la classe dels generals.

No hi ha xileno, ni peruá, ni mejicá que no siga ó haja sigut general. ¡Si 'l mateix nom ho indica! Ne diuhen *generals*, perque 'l serho es regla *general*.

Pero no 's creguin que 'ls generals d' aquells païssos viuhen ab l' esquena dreta. Cá, no senyors, qui no treballa no menja ó qui no s' espavila no fila. Si no tenen per menjar ó no s' ho afanyan de una manera ó altra, tingan la seguretad de que ab lo barret de general a la mà aniran a captar de porta en porta.

¡Espavilarse! Santa paraula.
Aquesta es la verdadera qüestió en los pobles americans.

Lo primer lema es lo de «fora escúpols».
¿Ne volen un exemple?
Donchs jo 'ls ne donaré dos.

Un día 'ls periòdichs publicavan, com a rasgo de bonradés notable, la feta de un cert D. Pancho, jove de vintitres anys, de cor leal y de conciencia honrada, que anant pel carrer y veyant un bulto per terra l' arreplegá. Era una cartera.

Oberta y examinada, 's trobá que contenia la friolera de trenta mil duros en bitllets de banch y unas quantas targetas de visita que duyan totas lo mateix nom: lo nom del amo segurament.

En efecte, D. Pancho, després de practicar las averiguacions corresponents, aná a trobarlo y l' hi entregá aquella cartera ab tots los valors que contenia intactes.

Rasgo de probitat que féu que tota la premsa consagrés a D. Pancho 'ls elogis més entusiastas.

—Que siga l' enhorabona, l' hi deya tothom a la nit al pare del honrat D. Pancho, que assistia a una tertulia. Té un fill qu' es un modelo.

—¿L' enhorabona? responia aquest: res d' enhorabonas, al revés, dónguinme 'l pésame.

—¿Y això? ¿No es cert lo que contan los periòdichs? ¿Ha tingut lo seu fill alguna desgracia?

—Si: la desgracia de ser tant burro de no quedarse cartera y bitllets de banch; y lo més sensible no es aixó, sinó que aquí ab aquest genit no hi farà carrera.

Pero aquest exemple no es encare prou característich.

Escólltine un altre.
Un día estava reunit lo consell de ministres de una república que no hi ha cap necessitat de anomenarla.

Los ministres estavan asseguts entorn de una taula y damunt de aquesta hi havia un magnífich tinter de plata macissa. Es a dir lo tinter no hi era tot, hi faltava la sorrera.

—Senyors, digué 'l president del Concell, al adonar-se 'n: aixó es una mica massa. Que fora d' aquí 's robi; fins a cert punt se compren per més que no puga, ni dega justificarse... ¿Pero aquí?... ¡Aquí, senyors!... ¡aquí y entre nosaltres!... ¿qué dirá 'l país quan se 'n enteri?

Los ministres se miravan l' un al altre sense tornar resposta.

—Senyors, anyadí 'l president: jo no vull saber qui puga ser que haja tingut la tentació de robar la sorrera: crech que 'm deshonraria ab sols que tractés de averiguarho. Per lo tant, farém una cosa: apagarém lo gas, y qui la tinga, que la torni bonament al seu puest, sense que ningú se 'n enteri.

L' idea meresqué l' aprobació de tots los seus companys de ministeri.

S' apagá 'l gas, tot quedá a las foscas per curts moments.

Després s' encenia de nou y...
Vostes dirán:

—Hi hauria la sorrera, naturalment.

—No senyors, havia desaparecut lo resto del tinter.

Aquest fet se m' ha contat com rigurosament històrich.

P. DEL O.

ECONOMÍA DOMÉSTICA.

LAS ARENGADAS A LA BRASA.

Ab moltíssim y agradable plaher havém llegit lo treball que sobre la *escudella catalana* ha escrit l' insigne químic y eminent apotecari Dr. Codina Langlin y

ab igual goig y satisfacció lo felicitem ja per lo bon éxit de la cosa, com per la idea, puig que sempre 'ns agrada ilustrar al poble y ensenyarli 'l per qué de totas las cosas.

Aixís donchs, inspirats en consemblants ideas y seguint los passos de nostre mestre l' apotecari Codina, aném a dar a coneixe l' importancia de las *arengadas a la brasa* y de son accessori ó *amaniment* principal.

Pero avants nós permeterém fer una petita digressió que aquí hi vindrá com feta ab motllo.

L' esperit catalá, eix esperit que tant sols lo possehim los qu' hém tingut la xaripa de neixen en aquesta manyaga terra, hont tenim l' honor de que 'ns crucifiquin a copia de contribucions é impostos *camachins*, no 's mostra solzament per lo geni y qualitats que adornan a cada individuó, sinó també per los plats y exquisitats peculiars y característichs de la taula catalana.

De segur, y aquí dirém com diu lo Dr. Codina, que si anessem al cel a pasar' hi una temporada, y un dia tot estant prenent la fresca al bancal de la porta tinguessem, per *anadas* ó per *tomadas*, quatre paraulas ab S. Pere y aquest de una puntada de péu nos enjugués altra volta a la terra, sense camí ni carretera coneguda, diriam si sentíssem parlar en castellá al acte de caure: havém caygut a Castella; si sentíssem cridar xufias y cacuhets en valenciá: havém caygut a Valencia, si sentíssem tot enrahonant flamench pregonar *boquerones*: havém caygut a la terra d' en Cánovas y de 'n Romero.

Per fi si al caure sentíssem parlar anglés y vejessem que la gent fá moltes esses per carrers y plassas, dup-tariam de si havém caygut a Inglaterra ó als Estats Units.

Pero si la sort fés qu' en lo moment de la cayguda se sentís la parla catalana barrejada ab l' olor d' arengadas a la brasa, diriam:

—No hi ha dupte, he caygut a Catalunya; he caygut en la hermosa patria del treball y del progrés hont a copia de progressar y de treballar un hom se pot menjar ab tot desahogo una arengada a la brasa 'l dia que 's té capital per comprarla, gracias a la *protecció* y benevolensa dels que 'ns governan.

Feta ja aquesta petita digressió, ab la qual havém probat que 'l plat distintiu, (donant la preferencia a la *escudella*) y 'l apetitós, lo forman las arengadas a la brasa, passarem de ple al assumpto principal que forma l' objecte del present article.

Lo modo de preparar lo *plat* en qüestió es casi inútil dirlo, puig que sabut es de sobras per tothom; no obstant dirém que 's fá posant directament las arengadas sobre las brasas de foch.

A més de ser aquest procediment molt cómodo, no deixa de ser molt útil y científich.

La elevada temperatura, que ab la rapidés de ser tirada a las brasas, sofreix l' arengada, fá que l' albumina continguda en sa superficie se coaguli ó millor dit se *prengui*, constituhint una capa ó muralla que

priva de que surtin y s' escampin los principis nutritius y aromàtics que aquella posseheix y fá que 's quedin condensats en l' interior de la *bestiola salada*.

Aixó donchs es la causa de que las arengadas á la brasa sigan més sabrosas y nutritivas que las fetas de qualsevolga altra manera.

Are bé, las arengadas á la brasa van casi sempre acompanyadas del seu condiment obligat ó siga l' *all y oli*.

Aquest *amaniment* no té altre objecte que 'l de augmentar lo poder nutritiu del *plat*, puig que fá que ab poch treball y hasta d' una manera agradable introduhim en nostra economia una crescuda quantitat d' oli, que com ja sabem, conté una pila d' elements essencialment alimenticis.

Com que després de haver menjat l' anterior *maquili-mocali* queda l' alé un xiquet flairoso, recomenarém que per fer desvaneix semblant flaire, roseguin una miqueta de paper d' estrassa ó quatre *brins* de joliver, ja que també aixís ho recomanan las millors cuineras de la terra.

Aixís donchs acabarem lo present escrit ab lo següent anàlisis, lo que 'ns probará la baratura de las arengadas á la brasa junt ab l' *all y oli y pá* corresponent.

	GRAMS.	IMPOST.
Una arengada.	12	un chavo.
All y oli.	25	un quarto.
Pá.	200	dos quartos.
Total.	237	3 quartos y mitj.

Ja veuen, donchs, que no's pot demanar més y aixó que 'ns referim als preus de la plassa de Barcelona; ara si van als pobles hont se troban arengadas á tres *dos* y tot está més barato que aquí, llavors ja 'ls asseguro jo que casi casi, per la meitat del préu podran fer un esmorsar de ca 'l Ample.

POLICARPI MOSCATELL.

ANTONI CAMPS Y FABRÉS.

Diuen que l' art no té patria: nosaltres portém la generositat fins á creure lealment que l' art no déu co-neixe ideas ni passions de partit, quan es la verdadera expressió de la bellesa.

De sobras sabem que no tothom té la mateixa abnegació, y que un periòdich de tendencias rancias may del mon alabarà, per més que s' ho mereixi, á un poeta de ideas adelantadas.

Antoni Camps y Fabrés, mort un de aquets dias, pensava de una manera ben distinta de nosaltres; era un home montat á l' antigua, que duya las sévas preocupacions fins al extrém de haver construhit una fábrica gòtica, com si fós una iglesia, y citém aquest fet, perquè un rasgo pinta á un home.

Pero era un poeta verdader.

Al tercer any de restaurats los Jochs Florals, guanyaya la flor natural, ab una poesia tant inspirada, al mateix temps que tant lluny de las *ninetes*, dels *aymadors*, de las *malastrugues* y altras requincallas, que nosaltres la considerém una de las millors composicions del renaixement literari catalá.

¿De quina manera podém honrar al poeta mort millor que reproduhint la seva obra més notable?

Diu aixís:

LOS TRES SOSPIRS DEL ARPA—BALADA.

En la tomba hi ha una reyna,—rich mantell té per mortalla, un ceptre d' or en la ma—y sobre son pit un' arpa

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.

Sols l' arpa tres cordas té,—dolsas, vibrants, delicadas,

com té tres cordas lo cor,—la Fé, l' Amor y la Patria.

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.

Era lo goig de la reyna,—y en las sévas mans parlava,

y al seu ressó s' adornian—los seus fillets en sa falda.

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.

Si entonava cants de guerra—tremían los monts y planas,

si treya sospirs d' amor—las ninas de amor penavan.

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.

Més, ¿qué té l' hermosa reyna?—¿per qué la seva arpa calla?

¿qué s' han fet los lays d' amor?—¿qué s' han fet, ay, las baladas?

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.

Era tendra y carinyosa,—y l' ha encisada un monarca;

ab sentidas amoretas—al mitj del cor l' ha fletxada.

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.

—Seurém junts en un sol trono,—juntarém las nostras armas;

en un quartel lo lleó,—en l' altre quartel las barras.—

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.

Mes la reyna té enemichs—qu' en la cort tenen privansa,

vils corchs que sempre rosegan—de verinosa fíblada.

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.

Lo monarca se 's escolta...—prest de la reyna 's recata;

ambia l' amor en desdeny—y 'l desdeny en odi cambia.

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.

Ja no l' aclaman senyora,—la senyora n' es esclava;

perqué llensa ays de dolor—la llengua l' hi han arrencada.

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.

—Ja ha finat, ja, l' extrangera;—ja ha finat, ja, la bastarda;

entérraula ab son mantell,—ab arpa y ceptre entérranla.—

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.
¡Ay mare! no ets morta, no;—encara ton fech m' abraza;
no ets morta, no, mare méva...—los teus fills viuen encara.

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.
Rodejan la seva tomba;—al péu un llorer hi plantan,
sols ab llágrimas lo regan;—sanch de llur cor es saba.

Fills de la reyna plorau,—plorau de dol y anyoransa.
.....
.....

Y feya llarch temps que muts—vetllavan la tomba santa,
quan l' arpa dona un gemech....—la reyna s' ha despertada!

Nostra mare ressucita;—fills de la reyna, esperansa!

Al despertar, tres sospirs—trau del fons de sas entranyas;
y á cada suspir del cor,—sona una corda del arpa.

Fills de la reyna, silenci!—Nostra mare es la que parla.

La de la Fé diu: ¡aléntam!—la del Amor: ¡espés ámam!

La de la Patria vibrant—ab tendre só crida: ¡álsam!

¡Aixeca, espós, á la reyna!—fills de la reyna, ¡aixecaúl!

si ha perdut son ceptre, al menys,—per consol deixau l' arpa.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Vaig prometre'ls que m' ocuparia de la *Semiramis* estrenada últimament al *Bon Retiro* y 'ls vinch á cumplir la paraula.

Es com saben una ópera de tarifa vella que á pesar de esser de 'n Rossini no fá 'l pés, y velshiaquí perquè es tant rara en los teatros. Solsament se fá cuan se tracta de notabilitats artísticas que la vulguin pera lluhir-se en son despenyo. Pero are no ha passat axins. Las Ravegli per més que alguns criticchs vulguin fernos creure lo contrari, no son notabilitats ni molt ménos. Si ho creuen aixís pitjor per ells.

Lo despenyo de aquesta obra no vá passar de regular, y aixó tractanse de una companyia de 2 rals la entrada.

Dissapte s' vá posar en escena *La Favorita* per lo tenor Masanel y la Cescati.

Vehuen? aquesta sí que es una minyona que s'ho val tot! Es veritat que quan la aplaudeixen ho fan de cor y no per divertir-se com succeheix devegadas.

Lo *Principal* continúa posant en escena obras novyas. Lo dissapte 's vá estrenar la ópera del mestre Usiglio *Le Educande di Sorrento* distingintse notablement las senyoras Fiorio y Dal Hierro y los senyors Negrini y Borelli.

Lo argument s'assembla al dels *Mousquetaires au Covent* com si 'n fossen germanas las dugas obras.

S' anuncia *La Figlia del Regiment*.

A Romea la companyia Catalana ha estrenat una pessa del senyor Molas, ab lo titol de *Una senyora sola* obtinguent bon éxit. Es un arreglo de una pessa francesa que'ls italians l'han representada moltas vegadas, sobre tot á Barcelona. Está salpicada de xistes y fá riure de debó.

S' ha posat ed escena, *La creu de la masia* continuant las representacions de la *Corona d' espinas*.

A *Novetals* la companyia de 'n Tutau se 'n porta 'l públich qu' es un contento.

La veritat es que s' ho mereix per lo escullit del repertori y la bona voluntat de la companyia.

Lo *Tanto por ciento* obtingué un despenyo inmillorable, lo mateix que la *Vaquera de la Finjosa* y lo *Don Juan Tenorio*, ahont en Tutau y la Mena alcan-saren justos y merescuts aplausos.

Al *Tivoli* s' ha estrenat lo drama histórich *Isabel la Católica* ab bastant aparato, tenint un regular éxit.

La senmana entrant estreno de *L' infern*.

Al *Espanyol* s' ha posat *Mar sin orillas* en lo qual lo senyor Riutort fá 'l que pot per que 's conegui que ha treballat en la companyia de 'n Calvo.

Lo *Teatro lirich* no registra en aquesta senmana cap altre novetat que *La Traviata*.

Val més que no 'n parlem.

Al *Equestre* M. Ira A. Paine vá fent cada blanco que esgarria.

Dilluns ab la excusa de dar una funció de convit á la plassa de Toros, se féu aplaudir com may per las novyas sorts que vá fer tirant á coloms, conills, etc.

Lo *Circo* del carrer de Montserrat ha passat la senmana ab la *Tuna* y las *Campanas de Carrion*.

Dimars van fer *La Guardiola*.

Al cap de la temporada quan la trenquin, sabrán com ha anat lo negoci.

N. N. N.

REVISTA DEL MES D' OCTUBRE.

En la catòlica Espanya, en aquest ditxós país que ab tot y esguerrar cullitas segons per quí sempre es rich, s' han format are en poch dias moltas remats de pelegrins qu' han fèt consum de rosaris de cants. pregarias y vi. L' un dia han anat á Roma,

fent riure als ferro-carrils, que ab los viatges catòlics embutzacan moltos pistrinchs, y han portat en las albardas pera aquell pres infelis, un consol á sa amargura á sa pena un lenitiu, qu' era una bosseta ab missas dos centas cinquanta mil, porque pugui mudá ab ellas las pallofas del seu lit. Un altre dia esculleixen la carbonera de Vich y un peregrinatje forman en lo que 's van reunir bastants *manus*, algun bisbe y á més personas á mils. Més tart prenen la carbassa y á Montserrat van fugir portanthi á santa Teresa, que ha vingut del seu país per pendrer la casa nova que l' hi han dat del monastir, cridant vivas al Sant Pare y á la Santa pèl camí.... Lo pèl de moltó y de cabra diu qu' ha baixat un bon xich.

Tothom, fins no fá molts dias creya sapigut y vist que l' estat de Barcelona era ilustrat y lluhit: pro segons uns sabatassas, tant sols n' hi ha uns tretze mil que tinguin tractes ab lletres y sápigam qu' es la I; fins hi ha advocats que no saben gens d' escriurer ni llegir: no es estrany, doncas, que 's perdin tots los plets contra Madrid.

Fá poch temps qu' entre nosaltres dos celebritats tenim: com l' un, ni 'l fiscal d' imprenta tira tant dret y tant fi, y l' altre ab camas de galgo camina més que un cubill. Respecte á aquest deya un quídam: —¡Qué 'n fora yo de felis si fós com ell!—¡Qué 'n traurias? —Ja veurás, es molt senzill, porque 'ls inglesos que 'm buscan no 'm podrian may cullir.

Quinas batussas tant sérias en la Catedral s' han vist; nou mossens per ser canonges han fet sermons en llaf; pro ha sigut treball ben tonto, porque segons me van dir, hi havia feyna avançada molt avants de *picar pichs*.

Lectors, si 'l treball escurso penséu que culpa no tinch; deixéme que avuy esmenti recorts molt tristos per mí.

BALDOMERO ESCUDÉ VILA.

ESQUELLOTS.

Dia dels morts, ó com si diguésem: dia del cens electoral.

En tal dia s' ompla 'l cementiri: los vius van al camp de la quietut á moure soroll ó á ostentar la seva vanitat; los morts... aquestos no diuen res. Fins los que tenen lo ninxo més ben adornat callan com uns morts.

¿Perqué será que 'l dia dels morts vá tothom al cementiri?

A veure, passém revista:
Un vell:—Jo hi vaig á buscar pis.
Una dona passada:—Jo hi vaig á enterrarhi las ilusions.

Un desocupat:—Jo, per distreure 'm.

Un escéptich:—Jo, per veure si 'ls miracles son veritat. Si entre tantas coronas ne trobo una que diga:

«A mi suegra» creuré en miracles.

Un mestre d' estudi:—Jo per demostrar que cap dels morts enterrats, está tant magre com jo.

Una nena:—Per trobar casador.

Un mosquit:—Per veure noyas macas.

En una paraula, cada hù hi porta 'l seu negoci ó 'l seu tráfeh.

Pèl passeig del Cementiri trobo á don Casimiro que ja 'n torna.

—¿D' hont vé, don Casimiro tant dejorn?

—¿De hont vol que vinga? De prepararme la candidatura.

—¿Ola tant mateix se presenta?

—Vaya, no faltava més.

—¿Y ab quins elements conta?

—Ab la protecció de 'n Rius y Tauler.

—No n' hi ha prou, dispensi que l' hi diga. Aquest senyor ha perdut la popularitat.

—Espèris, home, espèris... tinch ademés l' apoy de tots los morts del cementiri.
 —¿Ls hi ha parlat?
 —Si senyor, are 'n vinch.
 —¿Y qué l' hi han respost?
 —Home, res; pero es igual: qui calla otorga.

Se queixa algun periódich de que en los estanchs no hi hajan lletres timbradas per giros de 250 y 500 pesetas.
 Que 'm dispensi 'l periódich, aixó es queixarse de vici.
 Si jo fos en Camacho, diria:
 —A veure expliquinme aquest misteri: tothom plora perquè no t'è quartos ¿cóm es possible, donchs, que no tenint quartos, fassin giros?

Un teatro ménos,
 Massini la nit del diumenje vá arbolarse, desapareixent en ménos de mitja hora.
 Es á dir vá celebrar la verbena de Sant Joan, lo dia 29 de Octubre.

La causa d' aquest incendi s' ignora; pero jo crech saberla ó al ménos endavinarla.
 Lo teatro Massini, per forsa habia d' estar disgustat. Figürinse que 's trobava rodejat d' altres teatros d' istiu tots los quals funcionavan encare. Hi havia funció al Espanyol, al Tivoli, á Novedats, al Retiro, al Circo Equestre... es á dir tots los vehins se divertian, y ell era l' únich que quedava sol, tancat y barrat.
 Naturalment, tothom t'è 'l seu geni, y 'l Massini vá cremarse de debó.

Bargossi es aquí, ó com si diguésem, l' home locomotora.
 Bargossi es un home que *dexéulo corre*.
 Se 'n aná á Madrid, y á pesar de que allá, segons diuhen, es la gent tant llesta, no trobá competidor. Tothom l' admirava y 'l tenia pèl primer corredor del mon.
 —Es llástima, l' hi deyan, que un corredor com vosté en lloch de anar á la Plassa de toros, no se 'n vaja á la Bolsa. Creguí que guanyaria molts diners.

Bargossi després tingué la malehida idea de anarse 'n á Zaragoza.
 ¡Rediós! ¡A Zaragoza!... La ciutat inmortal, patria de la gent testaruda y enemiga y vencedora de tots los estrangers.
 Naturalment ¿qué havia de succehirli? Que l' hi sortí un aragonés *remuy templao* y que á n' en Bargossi no més que de pensarli las camas encare l' hi tremolaban.
 Ell, tant adelantat, al costat de 'n Mariano Bielsa 's quedá endarrera.

Y ha vingut á Barcelona.
 Diumenje vá desafiarse ab un pobre peixater, una mica massa vell, y 'l guanyá, encare que de poch.
 Pero sembla que l' hi ha sortit un minyó que vol deixar en bon lloch lo nom de Barcelona—perque aquí ja es sapigut que tenim gent per tot—y en Bargossi fins are no hi vol res.

Lo competidor de 'n Bargossi es un soldat, fill de Tortosa.
 Avants de anar á trobar al *andarin* italiá, féu una proba per veure si encara 's recordava de moure las camas depressa.
 Y se 'n aná á Sant Cugat del Vallés y 's menjá aquella llarga carretera que tot fent esses remonta 'l Tibi-Dabo en 33 minuts.
 Vaja, que una bala de canó no aniria més depressa.
 Se compren que á n' en Bargossi las camas l' hi fassin figa.

Jo voldria una cosa are que l' extranger está ja venut, y es que l' aragonés y 'l tortosi corressin en competència.
 L' aragonés aná ab en Dorregaray.
 Lo tortosi ab en Martinez Campos.
 Un rós corrent darrera de una boyna... Vaja, que l' espectacle no fora nou; pero seria divertit.

Al bisbe de Barcelona tractan d' enviarlo á Sevilla.
 D. Joseph Maria t'è dos competidors, lo de Valencia, y 'l de Córdova; pero jo crech que se 'n ficará un á cada butxaca de la sotana y cap á Sevilla ab ells.
 Perque, *Quien fué á Sevilla—perdió su siya*.

Alguns recordan que D. Joseph Maria no pot moure 's de Barcelona, porque llavors del gran recibiment que vá ferseli, en un moment de entusiasme y desde 'l balcó de la Plassa Nova vá assegurar qu' ell no 's mouria may de Barcelona, per res del mon.
 Pero 'ls que tal recordan no adverteixen una cosa:

que paraula de bisbe no es paraula de rey, sobre tot quan hi ha un ascens de per mitj.
 Y ademés que la teologia t'è medís per tot.
 D. Joseph Maria pot anar á Sevilla sense moure 's d' aquí. En últim cas, ell no 's mourá; pero l' hi portarán.

Dilluns venta d' objectes embargats á Sant Andréu de Palomar.
 Un d'aquests objectes consistia en una certa cantitat de vi y al moment de treure 's á subasta, l' amo vá dir:
 —S' adverteix al públich que 'ls que vulgan comprarlo, lo poden tastar si tenen gust.
 Y desseguida varan comensar á treure 'n, y dos travessos de dit á l' un, dos travessos de dit á l' altre, ab una mica més en Camacho 's queda sense una gota.
 Un comprador deya:—Home no me n' hi pogut fer carrech bèn bè. A veure, pòsime 'n dos ditets més.
 Si l' escena dura un xiquet més, quan l' arcalde hagués preguntat qui era 'l depositari del vi, l' hi haurian respost:
 —Tot lo poble de Sant Andréu.

Un metje italiá, lo Dr. Corni ha trobat un sistema per petrificar los cadáveres. D' aquesta manera quedan sólits com si fossen estàtuas.
 Aixís se veurá un marit que tenint la dona hermosa, la matará y la petrificará.
 Y quan comparegui davant del Tribunal, dirá per disculparse:
 —Senyors, hi obrat aixís de por de que se 'm tornés lletja. ¡M' agradava tant la mèva donal!

Una máxima:
 «La primera arruga que surt á la cara de una dona, procedeix regularment de la por que t'è de que se l' hi descubreixi l' edat.»

QUÈNTOS.

Entre las molts personas que assistían á un enterro, n' hi havia una que plorava com una Magdalena y á qui ningú havia vist may la cara.
 —¿Pero vosté coneixia al méu pobre marit? preguntá la viuda.
 —¡Ay! ¡No senyora!...
 —¿Y donchs perquè plora d' aquest modo?
 —Perque vinch en nom de un amich que l' estimava molt.

L' amo de una reposteria acabava de rebre uns magnífichs formatjes de Roquefort, y 'n portá uns quans á casa un fotógrafo, fentli l' encárrech de que 'ls hi reproduhis.
 Dos ó tres dias després lo retratista l' hi presentá una proba qu' era detestable.
 —¿Qué 'm porta aquí? Aixó no han sigut may los mèus formatjes.
 —No sè que dirli: jo no 'n tinch la culpa.
 —Donchs ¿qui la tindrà?
 —Los formatjes. Per més que 'ls hi he dit qu' esti-guésen quiets, s' han mogut sempre.

Un conegut mèu, vehi de la Barceloneta t'è la costum de anarse 'n á passejar pèl passeig del Cementiri.
 Un dia torna á casa sèva tot cap-ficat.
 —¿Qué t'ens? l' hi pregunta la sèva dona. ¿Qué t' ha passat alguna cossa mentres passejavas?
 —No me 'n parlis: ab tres horas de sè al passeig del Cementiri, no ha passat cap enterro..... ¡feya una tristesa!

La senyora de un amich mèu—se tracta de un matrimoni molt jove—busca una criada.
 Se presenta una *candidata* y la senyora l' hi exposa las ventatjes de la colocació.
 —Aqui casa hi ha poca feyna... No som més que dos personas... No tenim criaturas...
 —Oh, senyoreta, respon la criada; lo qu' es per mi no 's contingan.. Las criaturas m' agradan molt.

Un senyor al seu criat:
 —Cristófol ¿ahont es lo méu relletje?
 —Ay, ay, allá ahont vosté vá dirme que 'l posés.
 —¿Bé, ahont?
 —¿No se 'n recorda? Vosté vá dirme:—Ves, Cristófol, pósa 'm lo relletje ab lo de cala Ciutat...
 —¿Y tú?
 —Vaig anarhi y vaig deixarlo allá al péu d' un d' aquells sants de mármol que hi ha á cada costat de la porta.
 —¡Héu vist! Animal més que animal: ja pots anar á buscarlo desseguida... Pero, ca, d' ahir ensá ja haurá volat.
 —Pero senyoret ¿qué diu are? ¡Volar un relletje! No tenia pas alas, ó al ménos no se l' hi veyan.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
 Quan dos-quarta la dos-hu, tres-quarta com tres girada sobre l' hu-tres-quart montada no sè si la iguala algú
 Dona dos al mèu primera més diu qu' ella es de tres-prima, y per tant si algú l' estima no tindrà mala quimera.
 Farè tenyir ab total la hu-dos y aixís veuré si un poch més l' hi agradarè; del contrari aixó es fatal.

UN RECOLETO

II.
 Perque dos-tres ha posat á un una-hu D. Pasqual la Quarta-tres fá 'l total per mi molt equivocot de que t'è de ferli mal.

PAU SALA.

ACENTÍGRAFO.

A un rector qu' en nom de Dèu sempre tot lo que no créu vaig sentir fer una tot un d' aquests dias passats y vá tot tals disbarats que hi vá haver un esbalot.

UN TAPÉ Y F. DE T.

MUDANSA.

—Tot ensénnyam la total qu' es á sobre aquella tot
 —Noy vés'hi si no 't sab mal.
 ¡Ves lo total de xicot!

LOGOGRIFO.

Com que á Espanya hi ha tanta 1234567, vaig pensar casarme ab la 17567, perque com qu' es rica, vaig pensar que 34527 la mèva felicitat y que 'm portaría cap á Portugal, y que 'ns arribaríam per 175 á 1257 ahont es lo mèu pare.—Quan vaig arribarhi vaig dir:—¡Are 36 que soch felís!

J. V. G.

TERS DE SÍLABAS.

.. ..

Sustituir los grupos de pichs ab sílabas que llegidas vertical y horisontalment digan: Primera: un nom d' home—Segona: nom de jefe salvatge.—Tercera: lo que tots ambicioném.

UN PIAMONTÉS.

PROBLEMA ARITMÉTICH.

Escriure 'l número 45 en quatre xifras iguals.
 F. D. S.

GEROGLÍFICH.

A
 100
 1881-1882
 tot tot
 EEEEEEE
 rem
 KL
 V
 0000

CIUTADÁ LLARCH Y PRIM.

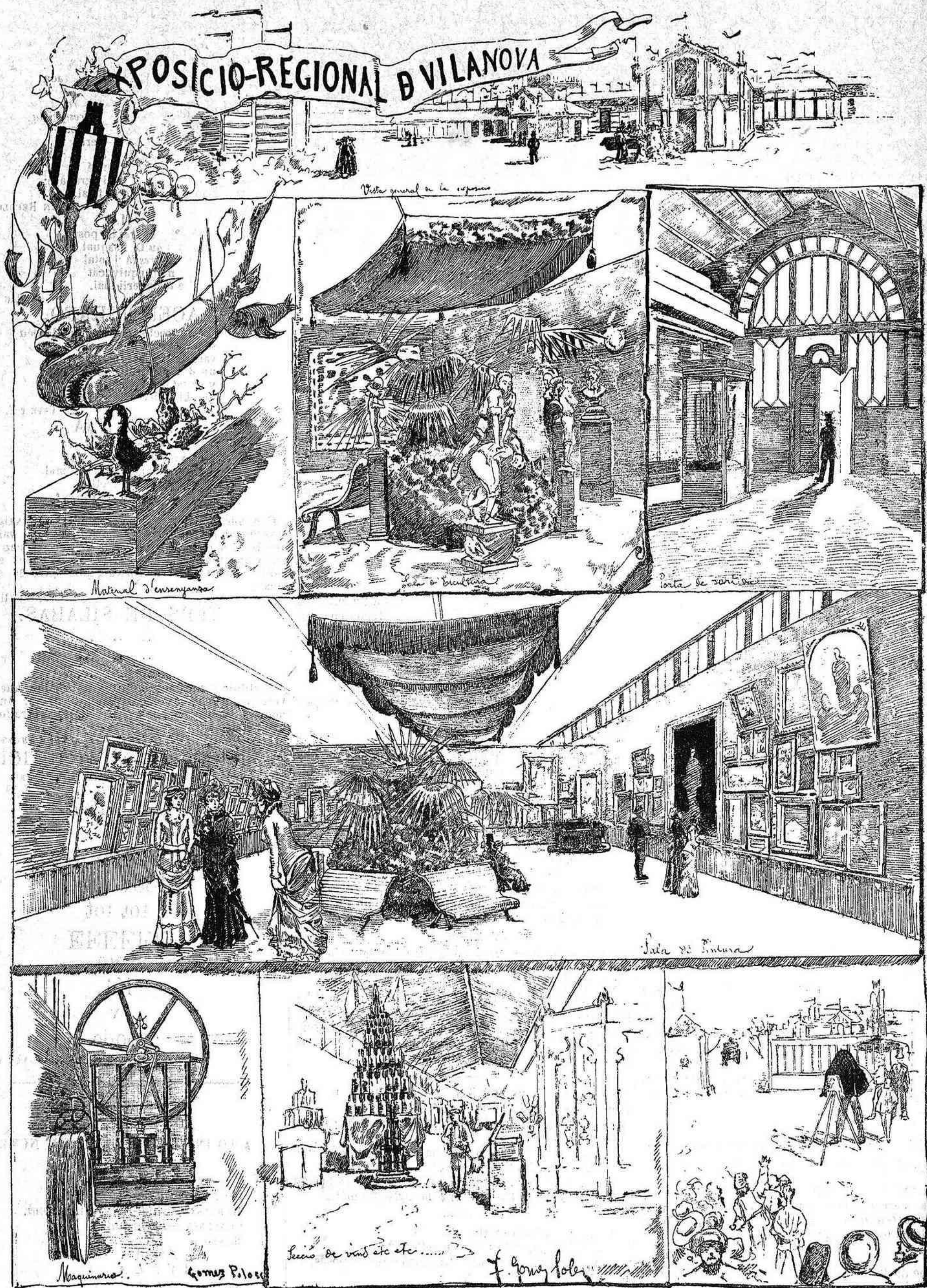
SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

- XARADA 1.ª—En-da-vi-na-rá.
- ID. 2.ª—Trom-pe-ta.
- MUDANSA.—Nana-Nena-Nina-Nona.
- CONVERSA.—Reparadu.
- ROMBO.
 A
 E V A
 A V I L A
 A L A
 A
- TRENCA-CLOSCAS.—Sagunto.
- CRÉU DE PARULAS. A C
 R A
 A R A N A S
 C A N E L L A
 A L L
 S A
- GEROGLÍFICH.—A un pelat Dèu l' hi do son.

Barcelona. Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 22.

TRIBUT A VILANOVA Y GELTRÚ.

Próxima á tancarse l' Exposició regional de Vilanova y Geltrú «L' Esquella de la Torratxa» dedica aquesta lámina als eminens patricis que tan dignament han sabut realisar-la.